

Маріупольський державний університет
Кафедра педагогіки та освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Задорожна-Княгницька Л.В.
(ініціали, прізвище)

265 «29» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методологія та організація наукових досліджень
галузь знань: 07 Управління та адміністрування
Для спеціальності 073 Менеджмент
Освітня програма «Менеджмент. Управління закладом загальної
середньої освіти»

2019 – 2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для студентів спеціальності 073 Менеджмент, освітня програма «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти». Маріуполь: МДУ. 15 с.

Розробник: Н. Ю. Воевутко, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти МДУ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та освіти
Протокол від «28» серпня 2019 року № 2

Завідувач кафедри

_____ (Задорожна-Княгницька Л.В.)

«28» серпня 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	07 Управління та адміністрування	Денна / Заочна форма навчання
Модулів – 4 Змістових модулів – 3	073 Менеджмент	Нормативна
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: «Написання тез/статті до наукового видання України».	Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти	Рік підготовки: 1-й Семестр: 2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	ОС «Магістр»	Лекції: 14 год./ 8 год Семінарсько-практичні: 16 год. / 4 год. Самостійна робота: 60 год. / 78 год., з них індивідуальні завдання: 20 год. / 18 год. Вид контролю: Залік

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 1/2 (денна форма навчання), 1/4 (заочна форма навчання).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу: формування у здобувачів вищої освіти загальних (інструментальних) і фахових компетентностей.

Завдання курсу: формування наукового світогляду здобувачів вищої освіти; оволодіння методикою проведення наукового педагогічного дослідження; формування вмінь працювати з науковими джерелами, інформаційними системами, оформляти та презентувати результати наукових розвідок.

Відповідно ОПП навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» сприяє досягненню таких навчальних результатів:

Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний	РН 1
--	------

науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.	
Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтувати методи їх вирішення.	PH 2
Проектувати ефективні системи управління організаціями.	PH 3
Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.	PH 6
Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.	PH 11

Відповідно ОПШ навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» забезпечує формування та розвиток таких компетентностей:

Інтегральна
Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.
Загальні
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК1); • Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій (ЗК3); • Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК6); Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК7).
Спеціальні (фахові, предметні)
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів (СК1); • Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани (СК2); • Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту (СК3).

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І ТЕОРЕТИЧНИЙ

Змістовий модуль 1

Методологія наукового дослідження

Тема1. Наука як система знань. Основні поняття науки. Закономірності функціонування та розвитку науки, еволюцію її розвитку.

Тема2. Поняття наукового дослідження, його основні ознаки та характеристики. Особливості структури наукового дослідження, його об'єкт, мета, завдання, основні форми. Вимоги до наукових досліджень. Основні види наукових досліджень. Відмінності та спільні риси емпіричних та теоретичних досліджень. Ефективність наукових досліджень.

Тема3. Загальнонаукові принципи дослідження: історичний, термінологічний, функціональний, системний, інформаційний, культурологічний, пізнавальний або когнітивний.

Тема4. Поняття методу та методології. Завдання методології. Різновиди та структурні елементи методології. Підходи до обґрунтування та визначення методу та методології. Фундаментальна або філософська методологія. Загальнонаукова методологія.

Змістовий модуль 2

Методи наукового дослідження

Тема1. Теоретичні методи педагогічного дослідження. Аналіз і синтез. Індукція та дедукція. Аналогія, абстрагування. Конкретизація, моделювання. Ідеалізація, формалізація. Узагальнення, порівняння. Мислений експеримент.

Тема2. Методи емпіричного рівня: Педагогічне спостереження. Педагогічний експеримент. Рейтинг. Тестування. Вивчення, аналіз та узагальнення педагогічного досвіду. Науково-педагогічна експедиція. Вивчення інформаційних джерел з проблем дослідження.

Тема3. Соціологічні методи дослідження. Анкетування. Метод дослідної бесіди, інтерв'ю. Соціометрія. Методи експертних оцінок. Педагогічний консиліум.

Тема4. Методи математичної обробки результатів педагогічного дослідження. Вимірювання в педагогіці. Основні поняття математичної статистики у педагогічних дослідженнях. Вимірювальні шкали. Зведення дослідницьких даних.

Змістовий модуль 3

Організація наукових досліджень

Тема1. Педагогічне дослідження як процес і результат наукової діяльності. Класифікація педагогічних досліджень за їх характером і змістом. Проблема дослідження. Тема дослідження. Актуальність дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Мета і завдання дослідження. Гіпотеза дослідження. Методологічні і теоретичні засади педагогічного дослідження. Наукова новизна і теоретичне значення результатів дослідження. Практичне значення результатів дослідження та їх впровадження. Достовірність (вірогідність результатів дослідження).

Тема2. Форми відображення результатів наукових досліджень. Форми викладу матеріалів дослідження. Публікації. Функції публікацій. Наукові видання. Науково-дослідні та джерелознавчі наукові видання. Монографія, автореферат дисертації, препринт, тези доповідей та матеріали наукової кон-

ференції, збірник наукових праць. Наукові неперіодичні видання: книга, брошура, наукові збірки, журнали. Види монографій: наукові та практичні.

Тема3. Форми висвітлення підсумків наукової роботи: тези, тези доповіді, реферат. Види рефератів: інформативні, розширені або зведені, наукові. Усна передача інформації про наукові результати. Доповідь, повідомлення на нарадах, семінарах, симпозіумах, конференціях. Бесіди при особистих зустрічах.

Тема4. Захист результатів кваліфікаційної роботи. Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу. Етапи підготовки до захисту магістерського дослідження. Електронна презентація наукового виступу як спосіб подання наукової інформації за допомогою мультмедіа. Етапи підготовки презентації: концептуальне проектування (формування концепції, образу продукту, визначення його структури, змістової спрямованості, мети), безпосереднє проектування (створення заготовок слайдів, текстових фрагментів, графічних об'єктів та наповнення їх змістом), реалізація і аналіз результатів. Принципи розроблення електронних презентацій. Критерії оцінювання та визначення якості електронних презентацій. Скрипт-сценарій електронної презентації.

4. Структура навчальної дисципліни:

Назви модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	У тому числі				Усього	У тому числі			
		л	с	і	с		л	с	і	с
Модуль 1. Методологія наукового дослідження										
Наука як система знань. Поняття наукового дослідження, його основні ознаки та характеристики.	8	1	1	2	4	8	1		1	6
Загальнонаукові принципи дослідження.	9	2	1	2	4	9	1	1	1	6
Поняття методу та методології.	9	2	1	2	4	9		1	2	6
Разом за модулем	26	5	3	6	12	26	2	2	4	18
Модуль 2. Методи наукового дослідження										
Теоретичні методи педагогічного дослідження	10	2	2	2	4	10	1		3	6

Методи емпіричного рівня	10	2	2	2	4	10	1	1	2	6
Соціологічні методи дослідження	8	1	1	2	4	8	1		1	6
Методи математичної обробки результатів педагогічного дослідження	8	1	1	2	4	8	1		1	6
Разом за модулем	36	6	6	8	16	36	4	1	7	24
Модуль 3. Організація наукових досліджень										
Педагогічне дослідження як процес і результат наукової діяльності	8	1	1	2	4	8			2	6
Форми відображення результатів наукових досліджень. Форми висвітлення підсумків наукової роботи	10	2	2	2	4	10	1		3	6
Захист результатів кваліфікаційної роботи	10	2	3	2	4	10	1	1	2	6
Разом за модулем	28	5	6	6	12	28	2	1	7	18
Усього годин	90	16	14	20	40	90	8	4	18	60

5. Теми семінарських занять

МОДУЛЬ II СЕМІНАРСЬКО-ПРАКТИЧНИЙ

Семінарсько-практичне заняття 1

Сутність та складові планування наукової діяльності

План

1. Програма та плани наукового дослідження.
2. Формулювання теми дослідження.
3. Вивчення стану питання і обґрунтування обраного напрямку дослідження.
4. Мета дослідження.
5. Загальні та конкретні завдання дослідження.
6. Зміст, об'єкт, предмет дослідження.
7. Вибір методів дослідження.
8. Етапи роботи, календарний план роботи.
9. Попередній та остаточний план наукового дослідження, план-проспект наукового дослідження.

Семінарсько-практичне заняття 2 **Організація науково-дослідної роботи студентів**

План

1. Види та форми науково-дослідної роботи студентів.
2. Класифікація наукових досліджень.
3. Науково-дослідна робота студентів у навчальний та у позанавчальний час.
4. Реферування літератури.
5. Наукова стаття. Тези.
6. Виконання дипломної роботи.
7. Обґрунтування теми, розробка її змісту, проведення наукового дослідження, апробація результатів дослідження у практиці діяльності підприємств-об'єктів дослідження.
8. Участь у розробці держбюджетної теми кафедри.
9. Участь у конкурсах наукових робіт студентів, науково-практичних конференціях.
10. Розробка календарного плану виконання випускної науково-кваліфікаційної роботи.
11. Розробка плану впровадження результатів наукових досліджень.

Семінарсько-практичне заняття 3 **Інформаційне забезпечення наукових досліджень**

План

1. Інформаційний підхід у методології пізнання.
2. Наукова інформація та її джерела.
3. Поняття наукової інформації.
4. Види та вимоги до наукових видань: автореферат, дисертації, препринт, збірник наукових праць, матеріали наукової конференції, тези доповідей наукової конференції, науково-популярне видання.
5. Технологія роботи з науковою літературою.
6. Особливості збирання, обробки та інтерпретації інформації.

Семінарсько-практичне заняття 4 **Складання наукової доповіді, наукової статті**

План

1. Визначення поняття «наукова стаття».
2. Види наукових статей.
3. Структура наукової статті.
4. Стилiстичні особливості тексту наукової статті.
5. Мовні звороти та кліше тексту наукової статті.
6. Вимоги до публікації статті у наукових збірках.
7. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.
8. Програми перевірки на плагіат.
9. Тези як текст наукової доповіді.

Семінарсько-практичне заняття 5 **Структура науково-педагогічного дослідження**

План

1. Особливості праці над магістерською роботою порівняно з іншими видами науково-дослідницьких робіт.
2. Вступ: Обґрунтування актуальності теми дослідження. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Об'єкт дослідження. Предмет дослідження. Мета дослідження. Завдання дослідження. Методологічна основа дослідження. Теоретична основа дослідження. Джерельна база дослідження. Нормативна база дослідження. Методи дослідження. Наукова новизна і теоретичне значення дослідження. Практичне значення одержаних результатів. Впровадження результатів дослідження. Апробація результатів дослідження. Структура та обсяг дослідження.
3. Розділи дослідження.
4. Висновки дослідження.
5. Перспективи дослідження.
6. Оформлення списку використаних джерел.
7. Зміст та оформлення додатків.

6. Теми практичних занять

Навчальним планом не заплановано

7. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не заплановано

8. Самостійна робота

МОДУЛЬ III **САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ**

Методичні вказівки до виконання

Протягом вивчення дисципліни «Методика проведення педагогічних досліджень» студенти виконують 5 самостійних робіт, зміст яких подано у нижченаведеній таблиці. Завдання до СРС сформульовані таким чином, щоб допомогти студентові сформулювати актуальність дослідження, скласти зміст, вступ, сформулювати висновки, визначити зміст додатків, скласти макет електронної презентації до захисту результатів дослідження.

Кожне завдання до самостійної роботи оцінюється у 2 бали. Протягом вивчення дисципліни студенти отримують максимальну кількість балів – 10.

Критерії оцінювання: науковість стилю викладення матеріалу; обґрунтованість використаних положень; доцільність застосування методів дослідження; об'єктивність та логічність формулювання висновків; вмотивованість змісту додатків; якість та доречність змісту е-презентації.

	Зміст самостійної роботи студента	Кількість годин (очна/заочна)
1	Формулювання актуальності теми власного дослідження, його об'єкту, предмету, мети та завдань.	8/12
2	Аналіз наукових публікації з теми дослідження.	8/12
3	Визначення теоретичної та джерельної бази дослідження, теоретичного та практичного значення одержаних результатів.	8/12
4	Визначення змісту та складання додатків до власного дослідження.	8/12
5	Підготовка е-презентації до наукової доповіді.	8/12
Разом		40/60

9. Індивідуальні завдання

МОДУЛЬ IV ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Методичні вказівки до виконання

Тема: «Написання тез/статті до наукового видання України».

Перед відправленням до наукового видання студент зобов'язаний подати статтю викладачеві на перевірку.

ІНДЗ оцінюється у 20 балів за критеріями до написання наукової статті, які викладені у методичних вказівках:

Воєвутко Н. Ю. Написання наукової статті: Методичні вказівки для студентів Маріуполь: МДУ, 2015. 40 с.

10. Методи навчання: лекції, семінарсько-практичні заняття, анотування та реферування навчальної літератури.

11. Критерії оцінювання

Навчальна дисципліна «Методика проведення педагогічних досліджень» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль відбувається шляхом оцінювання результатів навчальної діяльності студентів за кожний змістовий модуль: 2 бали.

Самостійна робота студентів оцінюється у 2 бали за кожне завдання, що разом складає 10 балів.

Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання оцінюється у 20 балів.

Підсумковий контроль знань студентів відбувається на заліку та оцінюється у 50 балів.

12. Засоби оцінювання

Тестові завдання, фронтальне опитування, презентація виконаних ІНДЗ, залік.

При поточному контролі оцінці підлягають:

- рівень знань, продемонстрований студентами у відповідях;
- результати виконання і захисту семінарських робіт.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота		ІНДЗ	Залік	Разом
Семінарсько-практичні	СРС	20	50	100
20	10			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всіма видами навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		<i>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</i>	<i>для заліку</i>
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Мультимедійною дошкою або мультипроєктором, комп'ютерами з вільним доступом до Інтернет.

15. Рекомендована література

10. Сисоева С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: Підручник. Рівне: Волинські обереги, 2013. 360 с.

- 11.Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
- 12.Шейко В. М. Кушнарченко Н. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності : підручник. Київ : Знання- прес, 2002. 296 с.
- 13.Воевутко Н. Ю. Методика написання наукової статті. Маріуполь: МДУ, 2015. 40 с.

Базова

1. Афанасьєв А. О. Основи наукових досліджень : навч. посібн. Харків: Вид. ХНЕУ, 2005. 96 с.
2. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн. Київ: Кондор, 2003. 192 с.
3. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень. Київ: Центр навч. л-ри, 2004. 212 с.
4. Клименюк О. В. Методологія та методи наукового дослідження: навч. посібн. Київ: Міленіум, 2005. 186 с.
5. Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Т.А. Основы научных исследований: Учеб. пособие / Под ред. А.А. Лудченко. 2-е изд., стер. – Київ: Знання, КОО, 2001. 113 с.
6. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень: навч. посібн. Львів : ЛНУ, 2011. 179 с.

Допоміжна

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень. Київ : АБУ, 2002. 480с.
2. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования : учебн. пособ. Київ : МАУП, 2004. 216 с.
3. Демківський А. В. Основи методології наукових досліджень. Київ: Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.
4. Чупріна Н. В. Методологія сучасних наукових досліджень: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. Київ : КНУТД, 2009. 246 с.

Інформаційні ресурси

1. Кислий В. М. Методологія та організація наукових досліджень. Конспект лекцій. URL: http://elkniga.info/book_273.html
2. Методологія науки – Fajr. URL: sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific
3. Методологія науки. URL: <http://www.inter-pedagogika.ru>.
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.
6. Сообщество профессионалов hr-portal. URL: <http://www.hr-portal.ru>.
7. Центр исследований и статистики науки. URL: <http://www.csrs.ru/>.
8. Черчик Л. М. Методологія наукових досліджень. URL: <http://lib.lntu.info/books/fb/pesp/2012/12-31>